

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0406U000617

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-02-2006

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стеценко Світлана Олександрівна

2. Stetcenko Svitlana Olexandrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 03.00.04

Назва наукової спеціальності: Біохімія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-01-2006

Спеціальність за освітою: 7.070.301

Місце роботи здобувача: Харківський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: 61022, м. Харків, пр. Леніна, 4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.051.17

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: 61022, м. Харків, пр. Леніна, 4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 31.27.53

Тема дисертації:

1. Деякі механізми біологічної дії нонілбензолів
2. Some mechanisms of nonylbenzenes biological action

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: механізми біологічної дії нонілбензолів у складі фенольної основи Манніха та її оксиетильованих похідних - ненолів в організмі шурів за умов короткочасного та тривалого впливу. Мета дослідження: встановити механізми біологічної дії нової групи ксенобіотиків - нонілбензолів (ФОМ 9, ненолів ФОМ 9-4, ФОМ 9-12, ФОМ 9-20) шляхом визначення їхнього впливу на оксидантно-антиоксидантний гомеостаз, склад біологічних мембран, стан мембранних процесів і процесів нейрогуморальної регуляції в організмі шурів. Методи дослідження: спектрофотометричні, спектрофлуориметричні, хроматографічні, хемілюмінесцентні, радіоізотопні, метод флуоресцентних зондів, морфофункціональні, гістохімічні, токсикологічні, статистичні. Теоретичне та практичне значення результатів: результати є новими науковими відомостями щодо механізмів біологічної дії групи ксенобіотиків - нонілбензолів і базовою науковою основою обґрунтування біохімічних моделей структурно-метаболических зрушень в організмі, що використовуються для розроблення профілактичних і лікувальних заходів та обґрунтування державних стандартів вмісту речовин в об'єктах навколишнього середовища.

Наукова новизна результатів: уперше встановлено, що нонілбензоли є мембранотропними сполуками, що зумовлено впливом на фосфоліпідний склад біомембран, активність ферментних і рецепторних мембранозв'язаних комплексів за участю загальних неспецифічних механізмів інтенсифікації процесів перекисного окиснення ліпідів і білків, процесів, пов'язаних з метаболізмом оксиду азоту, на тлі зниження активності антиоксидантної системи. Провідною ланкою мембранотропного механізму дії є окислювальний стрес, який призводить до вторинних деструктивних змін біомембран, порушення нейрогуморальних та внутрішньоклітинних процесів. Ступінь впровадження: результати використано при обґрунтуванні державних стандартів вмісту нонілбензолів в об'єктах навколишнього середовища та складанні комплексних програм профілактичних і лікувально-оздоровчих заходів на НВО "Синтез ПАВ" (м. Шебекіно, Росія) (акти про впровадження № 11-136/318 від 10.04.02 та № 12/20 від 19.12.01). На методичні прийоми, що використані в роботі, отримано патент "Спосіб визначення параметрів зв'язування нейроактивних амінокислот" (№ 33927 А, G01N 33/48), який занесено до реєстру нововведень МОЗ України № 18-19-2003 (№ ДР 122/18/03). Галузь використання: біохімія ксенобіотиків, фармакологічна біохімія, токсикологія.

2. 3. Object of study: biological action mechanisms of nonylbenzenes in composition of Mannich phenol base and its hydroxyethylized derivatives (neonoles) in the organism of rats in conditions of short- and long-time influence. Purpose of study: establishment of biologically active mechanisms of new group of xenobiotics – nonylbenzenes (MPB, neonoles of MPB 9-4, MPB 9-12, MPB 9-20) by investigation of their influence on oxidative-antioxidative homeostasis, biomembrane composition, membrane process state and processes of neurohymoral regulation in rat organism. Methods of study: spectrophotometric, spectrofluorometric, chromatographic, chemiluminiscentic, radioisotopic, methods of fluorescentic sondes, morphofunctional, hystochemical, toxicologic, statistical. Theoretical and practical significance of results: the obtained results are the new scientific data concerning biological mechanisms of the xenobiotics group (nonylbenzenes) and the main scientific basis of explanation of biochemical patterns of structurally metabolic disturbances in the organism. The latter is used to elaborate prophylactic, health-preserve measures and explanation of state standards of contents of the compounds in environmental objects. Novelty of obtained results: The study shows nonylbenzenes to be membrane-tropic compounds. This effect is caused by their primary immediate influence on biomembrane phospholipid composition, activity of enzymic and receptory membrane-bound complexes and by their mediated influence with the participation of general non-specific mechanisms of intensification of lipid and protein peroxidation, NO-dependent processes on the background of antioxidant system activity inhibition. The crucial link of the membrane-tropic mechanism of action is shown to be the oxidative stress, which results in secondary destructive and dystrophic alterations of biomembranes, in disturbance of neurohumoral and intracellular processes. Introduction degree: the results are used to upground and update the state standards of nonylbenzenes contents in environmental objects and to elaborate complex programs of prophylactic and health-preserve messures in NPO "Synthesis SAS" (Shebekino, Russia) (introduction act № 11-136/318 from 10.04.02 and № 12/20 from 19.12.01). According to the methodic means used in the study, we obtained a patent for "The means of determination of neuroactive aminoacids binding parameters (№ 33927 А, G01N 33/48), which is subscribed to the register of new introductions of Ukranian Ministry of Health № 18-19-2003. Sphere of application: xenobiotics biochemistry, pharmacological biochemistry, toxico-logy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. М'ясоєдов Валерій Васильович

2. Myasoedov Valery Vasilievitch

Кваліфікація: д.мед.н., 03.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каліман Павло Авксентійович

2. Каліман Павло Авксентійович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вороніна Лариса Миколаївна
2. Вороніна Лариса Миколаївна

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Божков А.І.

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Божков А.І.

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.